

יום הכיפורים – בין אשמה לאחריות

1. שמות פרק ל

(י) וכפר אהרן על קרנותיו אחת בשנה מדם חטאת הכפרים אחת בשנה יכפר עליו לדרתיכם קדש קדשים הוא לה: פ

2. ויקרא פרק טז

(יט) והזה עליו מן הדם באצבעו שבע פעמים וטהרו וקדשו מטמאת בני ישראל: ... (כט) והיתה לכם לחקת עולם בחדש השביעי בעשור לחדש תענו את נפשתיכם וכל מלאכה לא תעשו האזרח והגר בתוככם: (ל) כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מפל חטאתיכם לפני ה' תטהרו: (לא) שבת שבתון היא לכם וענייתם את נפשתיכם חקת עולם: (לב) וכפר הכהן אשר ימשח אתו ואשר ימלא את ידו לכהן תחת אביו ולבש את בגדי הבד בגדי הקדש: (לג) וכפר את מקדש הקדש ואת אהל מועד ואת המזבח יכפר ועל הכהנים ועל כל עם הקהל יכפר: (לד) והיתה זאת לכם לחקת עולם לכפר על בני ישראל מפל חטאתם אחת בשנה ויעש כאשר צוה ה' את משה:

3. ויקרא פרק כג

(כו) וידבר ה' אל משה לאמר: (כז) אך בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפרים הוא מקרא קדש יהיה לכם וענייתם את נפשתיכם והקרבתם אשה לה': (כח) וכל מלאכה לא תעשו בעצם היום הזה כי יום כפרים הוא לכפר עליכם לפני ה' אלהיכם: (כט) כי כל הנפש אשר לא תענה בעצם היום הזה ונכרתה מעמיה: (ל) וכל הנפש אשר תעשה כל מלאכה בעצם היום הזה והאבדתי את הנפש ההוא מקרב עמה:

4. במדבר פרק כט

(ז) ובעשור לחדש השביעי הזה מקרא קדש יהיה לכם וענייתם את נפשתיכם כל מלאכה לא תעשו: (ח) והקרבתם עלה לה' ריח ניחח פר בן בקר אחד איל אחד כבשים בני שנה שבעה תמימים יהיו לכם: (ט) ומנחתם סלת בלולה בשמן שלשה עשרונים לפר שני עשרונים לאיל האחד: (י) עשרון עשרון לכפש האחד לשבעת הכבשים: (יא) שעיר עזים אחד חטאת מלבד חטאת הכפרים ועלת התמיד ומנחתה ונסכיהם:

5. ספר היובלים, שנת 1117 (פרק ה)

(כד) ועל בני ישראל כתוב ומקויים לאמור, אם יפנו אליו בצדקה יסלח לכל אשמים וישא לכל עוונם. (כה) כתוב ומקויים כי כל מודה ועוזב פשעיו, ירוחם פעם אחת בשנה. (כו) אבל לא רוחמו כל אשר השחיתו את דרכם ואת יצרם לפני המבול, אך נוח לבדו, כי פניו נשאו בגלל הבנים אשר הציל למענהו ממי המבול.

6. ספר היובלים, שנת 2149 (בראשית לד)

(כג) לכן נועד בקרב בני ישראל להתאבל ביום העשירי לחודש השביעי ביום אשר הגיע שמע אבל יוסף אל יעקב אביו. (כד) לבקש בו כפרה בשעיר עזים בעשור לחודש השביעי אחת בשנה על חטאתם, כי הפכו את רחמי אביהם לאבל על יוסף בנו. (כה) וביום הזה נועד להם להתאבל בו על חטאתיהם ועל כל פשעיהם ועל עוונותם, להטהר ביום הזה אחת בשנה.

בראשית פרק ו, יד - עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר:
שמות פרק טז, יד - ותעל שקבת הטל והנה על פני המדבר דק מחספס דק בכפר על הארץ: תרגום אונקלוס - כגלידא על ארעא:
שמות פרק כה, כא - ונתת את הכפרת על הארץ מלמעלה ואל הארץ תתן את העדת אשר אתן אליך:

8. ספרא אמור פרשה יא תחילת פרק יד

מקרא קודש יום כיפורים הוא ועניתם את נפשותיכם כי כפורים הוא, וכל מלאכה לא תעשו כי כפורים. שיכול - אין לי אלא יום הכיפורים מכפר אלא אם כן עשאו מקרא קודש, והתענה ולא עשה בו מלאכה. לא קראו מקרא קודש ולא נתענה בו ועשה מלאכה מניין שהיום מכפר? ת"ל יום הכיפורים הוא. שיכול - אין לי יום הכיפורים מכפר אלא עם הקרבנות ועם השעירים יום הכיפורים מכפר, ומניין אף על פי שאין קרבנו ואין שעיר היום מכפר? תלמוד לומר יום הכיפורים הוא. יכול יכפר על השבים ועל שאינן שבים? ודין הוא: חטאת ואשם מכפרים, ויום הכיפורים מכפר, מה חטאת ואשם אין מכפרים אלא על השבים אף יום הכיפורים לא יכפר אלא על השבים.

9. ספרא אחרי מות פרשה ה תחילת פרק ח

(א) כי ביום הזה יכפר עליכם בקרבנות, ומנין שאע"פ שאין קרבנות ואין שעיר היום מכפר ת"ל כי ביום הזה יכפר, עברות שבין אדם למקום יום הכפורים מכפר ושבין אדם לחבירו אין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חבירו. (ב) זו דרש ר' אלעזר בן עזריה מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו, דברים שבינך לבין המקום מוחלים לך, דברים שבינך לבין חבירך אין מוחלים לך עד שתפייס את חבירך.

10. תלמוד בבלי מסכת יומא דף פו עמוד א

שאל רבי מתיא בן חרש את רבי אלעזר בן עזריה ברומי: שמעת ארבעה חלוקי כפרה שהיה רבי ישמעאל דורש? אמר: שלשה הן, ותשובה עם כל אחד ואחד. עבר על עשה ושב - אינו זו משם עד שמוחלין לו, שנאמר שובו בנים שובבים. עבר על לא תעשה ועשה תשובה - תשובה תולה, ויום הכפורים מכפר שנאמר כי ביום הזה יכפר עליכם מכל חטאתיכם. עבר על כריתות ומיתות בית דין ועשה תשובה - תשובה ויום הכפורים תולין, ויסורין ממרקין, שנאמר ופקדתי בשבט פשעם ובנגעים עונם, אבל מי שיש חילול השם בידו - אין לו כח בתשובה לתלות, ולא ביום הכפורים לכפר, ולא ביסורין למרק. אלא כולן תולין, ומיתה ממרקת, שנאמר ונגלה באזני ה' צבאות אם יכפר העון הזה לכם עד תמתון.

11. תלמוד בבלי מסכת יומא דף פו עמוד א

תניא, רבי אלעזר אומר: אי אפשר לומר נקה שכבר נאמר לא ינקה, ואי אפשר לומר לא ינקה שכבר נאמר נקה. הא כיצד? מנקה הוא לשבין, ואינו מנקה לשאינן שבין.

12. הגדה של פסח

מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר ברעזריה ורבי יעקבא ורבי טרפון שהיו מסבין בבגדי ברק והיו מספרים ביציאת מצרים פלאותו הלילה, עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו הגיע זמן קריאת שמע של שחרית. אמר רבי אלעזר ברעזריה הרי אני כבן שבעים שנה ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות...

13. שולחן ערוך אורח חיים הלכות יום הכפורים סימן תרה

מה שנוהגים לעשות כפרה בערב יום כיפורים לשחוט תרנגול על כל בן זכר ולומר עליו פסוקים, יש למנוע המנהג

המקום שבו אנו צודקים / יהודה עמיחי
מן המקום שבו אנו צודקים
לא יצמחו לעולם
פרחים באביב
המקום שבו אנו צודקים
הוא רמוס וקשה
כמו חצר
אבל ספקות ואהבות עושים
את העולם לתחיה
כמו הפפרות, כמו חריש
ולחשה תשמע במקום
שבו היה הבית
אשר נחרב

ספר מורה הנבוכים חלק ג פרק לו - כל מה שיאמר שהוא מועיל ממה שלא יגזור אותו העיון הטבעי אבל נוהג לפי דעתם, כמנהג הסגולות והכחות המיוחדות, והוא אמרו ובחקותיהם לא תלכו, ולא תלכו בחקות הגוים, והם אשר יקראום ז"ל דרכי האמורי, מפני שהם סעיפי מעשה המכשפים, שהם דברים לא יגזרם היקש טבעי... ואמרו בפירוש כל שיש בו משום רפואה אין בו משום דרכי האמורי, רוצים בזה שכל מה שיגזרוהו העיון הטבעי הוא מותר וזולתו אסור